

književnosti, II. dio autora mr. sc. Ivana Zvonara s podnaslovom „Vinko Žganec i njegovo doba“. Prvu knjigu povijesti kajkavske usmene književnosti izdao je Zvonar 2014. godine, a obuhvatila je kajkavsko usmenu književnost od najstarijih zapisa do dvadesetih godina prošlog stoljeća. Nova knjiga obuhvaća razdoblje od 1916. godine kada se pojavila prva Žgančeva zbirka *Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja*. U ovoj Zvonarovoj knjizi na jednom mjestu prikazana je usmenoknjiževna građa koju je Vinko Žganec sabrao diljem Međimurja, Hrvatskog zagorja i Podravine i objavio u šezdeset godina svoga melografskog i etnografskog rada. Žgančeva objavljena građa obuhvaća 180 bibliografskih jedinica, a u njegovoj ostavštini nalazi se još dvije tisuće međimurskih narodnih pjesama.

Vinko Žganec rođen je 1890. godine u mjestu Vratišinec u Međimurju, a umro je 1976. godine u Zagrebu. Osim pjesama koje je zabilježio Vinko Žganec autor je u ovu knjigu uvrstio i pjesme drugih zapisivača (Plohl-Herdvigova, Marjanovića, Nikšića, Alojzija Posavca, Olge Šojat, Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Đure Deželića), a neke pjesme zabilježio je i sam autor. Ova velebna knjiga napisana na 414 stranica posvećena je 100. obljetnici objavljivanja prve Žgančeve knjige. Ono što je Žganec ostavio u nasljeđe hrvatskoj usmenoj književnosti nadmašuje sve što je do njegovog vremena zapisano na kajkavskom govornom području. Knjigu je izdala Hrvatska udruga Muži zagorskog srca, a recenzenti su bili prof. dr. sc.

Joža Skok i prof. dr. sc. Alojz Jembrih.

Predstavljena je i knjiga dr. sc. Rajka Fureša „Ivan Krstitelj Lalangue: otac medicinske stručne književnosti na hrvatskom jeziku i hrvatskog primaljstva 18. stoljeća“. Lalangue je rođen 1743. godine u pokrajini Luxemburg u Belgiji, a umro je u Varaždinu 1799. godine. Studij medicine završio je 1770. godine u Beču, a 1772. godine imenovan je županijskim fizikom u Varaždinu. Zauzimao se u području higijene i preventivne medicine, radio na poboljšanju gospodarskih i socijalnih prilika, poduzeo sustavnu izobrazbu primalja. Bio je najznačajniji predstavnik prosvjetiteljstva na zdravstvenom polju i začetnik stručne medicinske literature na hrvatskom jeziku. Autor je prvih zdravstveno-prosvjetnih knjiga za puk: *Vračtva ladanjska (1776.)* i *Kratek navuk od meštrije pupkorezne (1777.)*

Knjiga Rajka Fureša prihvaćena je kao udžbenik na Medicinskom fakultetu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Predstavili su je prof. dr. sc. Aleksandar Včev, dekan fakulteta u Osijeku, glavni urednik prof. dr. sc. Alojz Jembrih, te recenzenti prof. dr. sc. Dubravko Habek, prof. dr. sc. Miroslav Kopjar i prof. dr. sc. Đuro Blažeka, a u ime nakladnika Medicinske naklade prof. Anđa Raić.

Znanstveni skup (5. rujna 2016.) organizirali su Hrvatska udruga *Muži zagorskog srca* iz Zaboka i Društvo za kajkavsko kulturno stvaralaštvo iz Krapine.

Željko Bajza

KULTUROLOŠKE POVEZNICE: KAJKAVSKO SPRAVIŠĆE - ZAGREB I KATEDRA ČAKAVSKOGA SABORA ROČ

ČA-KAJ-ŠTO PJESNIČKI SUSRET U ROČU

Ča-kaj-što pjesnički susret (srpnja 2016.) - kojemu je domaćin bila Katedra Čakavskoga sabora Roč - jedan je od oblika bogate 43-godišnje književno-umjetničke, znanstvene i izdavačke suradnje njegovih organizatora, dvaju sabora kulture: *Kajkavskoga spravišća* ('spravišće' = sabor), društva za širenje i unapređivanje zna-

nosti i umjetnosti iz Zagreba, i Čakavskoga sabora, s brojnim mu katedrama, osobito ročkom. Započeta 1973. znakovitim izdanjem časopisa *Kaj "Srce Zagorja u srcu Istre"* (br. 6/1973.), ta je suradnja 2002. godine, u okrilju *Kajkavskoga spravišća*, prerasla u dugoročni program kulturnološkoga povezivanja „Kaj & ča: prožimanja i perspektive“, s trajnom svrhom: problemskim i suvremenijim pristupom čakavštini i kajkavšti-

ni kao temeljnim vrijednostima hrvatske kulture, znanosti i pismenosti – s polazištem, prije svega, u sličnoj sudbini materinskih jezika, kajkavskoga i čakavskoga. Pjesnički susret u 2016., uz neprijeporne stvaralačke vrijednosti njegovih sudionika (Vladimir Pernić, Miroslav Sinčić, Marija Ribarić, Željko Knežević, Božica Pažur...) iskaz je i značajnog koncepta povezivanja hrvatskoga kulturnog prostora kreativnim dosegima *kaj-ča-što* jezične zbilje kao nedovoljno isticanim bogatstvom hrv. književnosti i kulture. U sklopu 10-ak stalnih programa *Kajkavskoga spravišća* - uz afirmaciju kulturoloških vrednota s cijelog kajkavskog govornog područja (od časopisa *Kaj*, zasebnih biblioteka, među kojima i afirmirane "Kaj & ča: susreti", Tribine, Galerije Kaj; Jezičnice kajkaviane...) - taj je koncept sadržan u programima *Hrvatski književni putopis*, te osobito u *Kaj & ča: prožimanja i perspektive* (unutar kojeg se ročki susret i ostvario).

Posebnosti lanjskga ČA-KAJ-ŠTO susreta bile su u simboličkoj povezanosti pjesnika, svih od reda *Prijatelja* Roča, s istoimenom međunarodnom i multimedijском manifestacijom koju je svojedobno pokrenuo i vodio književnik i nositelj kulturološke „iskaznice“ Roča Vladimir Pernić – kao i u jezičnomumjetničkoj funkcionalnosti njihovih stihova u prijevodima Marije Roščić Paro, prevoditeljice i voditeljice Galerije Kaj, na španjolski jezik. Voditeljica susreta koji je održan na inspirativnom Vidikovcu Želimir Janeša (kod Malih vrata) bila je predsjednica Katedre Čakavskoga sabora Roč Mirjana Pavletić.

PULI UGNJIŠĆI V ROČE: GOSTOVANJE TRIBINE KAJKAVSKOGA SPRAVIŠĆA

Gostovanjem Tribine *Kajkavskoga spravišća* iz Zagreba na susretu *PULI UGNJIŠĆI V ROČE* (studenoga 2016.) u Glagoljskoj tiskari *Juri žakan* u Roču – predstavljene su dvije znanstvene monografije u izdanju te kulturno-znanstvene udruge: knjiga Frane Para *Nevidljiva tipografija, II* (iz Biblioteke *Artistica*, knj. 2) i *Kulturnoanimalistički aspekti suvremenoga kajkavskoga pjesništva* Božice Pažur (Mala biblioteka *Ignac Kristijanović*, knj. 43). Riječ je o još

jednom obliku višedesetljetne kulturne suradnje dvaju sabora kulture – kajkavskoga i čakavskoga, započete još 1973. – osobito s Katedrom Čakavskoga sabora Roč koja je bila i domaćin susreta. *Kajkavsko spravišće*, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti (ujedno i nakladnik časopisu *Kaj*) – pod predsjedanjem uglednog arhitekta dr. sc. Tomislava Premerla, s 250-ak znanstvenika i umjetnika i barem 10-ak programa godišnje – djeluje na cjelokupnom i opsežnom hrvatskom kajkavskom govornom području. U prilog jezično-umjetničkom identitetu i dostojanstvu povijesti i suvremenosti svih kajkavskih krajeva, *Spravišće* i *Kaj* objavili su 400-ak redovitih i posebnih izdanja, od kojih su mnoga monografskog i antologijskoga tipa. U knjižnom predstavljanju uz domaćine ročke katedre - književnika Vladimira Pernića i Mirjanu Pavletić, prof., predsjednicu – sudjelovali su: redaktorica knjige Frane Para, prevoditeljica i voditeljica Galerije *Kaj* Marija Roščić Paro, prof., te autori (akademski slikar grafičar prof. Frane Paro i dr. sc. Božica Pažur, gl. i odg. urednica časopisa *Kaj*).

Ukratko o znanstvenim knjigama

Znanstvena monografija *Nevidljiva tipografija, II*. (Kajkavsko spravišće, Biblioteka *Artistica*, knj. 2, Zagreb 2016., 148 str.) autora Frane Para - red. prof. u m., dugogodišnjeg profesora na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, akad. slikara-grafičara, renomiranog umjetnika i znanstvenika - nastavak je njegove knjige "Nevidljiva tipografija" (nakladnik: Katedra Čakavskog sabora Roč, 2012.). Obje knjige rezultat su *multidisciplinarnog projekta istraživanja hrvatske glagoljske tiskarske baštine* pokrenutog 2000. godine s ciljem izrade replike Gutenbergovog knjigotiskarskog tjeska, i to prema nacrtima autora Frane Para (unutar Katedre Čakavskog sabora Roč).

Drugi samostalni svezak u znanstvenom nizu uspio je naglasiti i vrednovati sudioništvo Hrvata u stvaranju temelja svjetske povijesti tiskarstva, i to konkretnim knjižnim i tipografskim rezultatima trajne vrijednosti, u prilog identiteta hrvatske kulture. Obje Parove knjige obrađuju: rano tiskarstvo u Europi, osobito hr-

vatskoglagoljsko tiskarstvo; oblikovanje knjige kao estetske i „tehnološke“ posebnosti; u 2. dije-lu knjige „Nevidljiva tipografija, II.“ obrađuju se i teme vezane uz „Glagoljsku tiskaru Juri žakan u Roču“ i „moderna“ glagoljska slova, izrađena u Pragu 1852., koja su bila namijenjena za tiska-nje znanstvenih slavističkih djela, a ne za tiska-nje misala i brevijara.

Kao i u prvoj, Paro je kompletan autor knji-ge: autor teksta, autor 66 originalnih crteža - ge-ometrijskih analiza i dekompozicija - tiskarskih znakova, autor dizajna, izbora ilustracija... a ta-kvi kompletni autori danas su rijetkost ne samo u Hrvatskoj već i u svijetu.

Knjiga B. Pažur *Kulturnoanimalistički as-pekti suvremenoga kajkavskoga pjesništva* (Kaj-kavsko spravišće, *Mala biblioteka „Ignac Kristi-janović“*, knj. 43, Zagreb 2015., 232 str.; naslov-nica: Frane Paro, akad. slikar-grafičar), kao što je višeput naglašeno, prva je znanstvena mono-grafija (objavljena disertacija) s područja kulturne zoologije na primjeru suvremene kajkav-ske književnosti. U njoj su, na predlošku kajkav-skoga pjesništva od 50-ih godina 20. stoljeća na-dalje, razmotreni raznoliki aspekti životinjstva kao književne činjenice.

Iz 900-ak kajkavskih pjesama predmetno-ga razdoblja, antologija i panorama suvreme-

noga kajkavskoga pjesništva, autorica je (inter-pretacijama i analizama prijenosa značenja) po-nudila sustav kulturnoanimalističkih aspekata toga pjesništva u 10 osnovnih grupa, uočavaju-ći njegovu naglašenu animalistično simbolsku, filozofijsku razinu. Među ostalim rezultatima analize u knjizi, uz brojne kvantifikacijske po-kazatelje i obilje kontekstnih primjera, izdvoje-na je i mala kajkavska animalistična antologija kao prinos korpusu matičnoga suvremenoga hrvatskoga pjesništva. Čine je 33 pjesme 19-ero najznačajnijih kajkavskih animalista (*Stjepan Bence, Zdravko Čadež, Stjepan Jakševac, Bože-na Loborec, Vladimir Velčić, Josip Ozimec, Ivan Horvat Hlebinski, Zlatko Crnec, Drago Ulama, Ivica Jembrih Cobovički, Pajo Kanižaj, Ivo Kalin-ski, Stanislav Petrović, Franjo Švob, Ernest Fišer, Verica Jačmenica, Zvonko Kovač, Božica Jelušić i Valentina Šinjori*).

I sa stajališta *književne (kulturne) animali-stike*, kao suvremene discipline (ili teorije, me-tode, pokreta) dodatno je dokazano kako u po-dručju umjetnosti riječi, u estetskoj, dakle, biti kajkavština potvrđuje ravnopravnost svoga jezi-ka kao uvjet cjelovitosti hrvatske književnosti i kulture.

Uredništvo

ŽELJKO SENEČIĆ – MAJSTOR SCENOGRAFIJE, FILMA I SLIKARSTVA

U četvrtak 30. ožujka 2017. u Galeriji Klo-vičevi u Zagrebu otvorena je samostalna izlož-ba Željka Senečića, javnosti najpoznatijeg po radu na jednom od ponajboljih i najpopularni-jih hrvatskih filmova svih vremena – *Tko pje-va, zlo ne misli*. Senečić, rođen u Zagrebu 1933., ugledni je televizijski, filmski i kazališni reda-telj te scenograf. Međutim, on je i akademski slikar koji se predstavio izborom svojih antolo-gijskih radova – izborom koji je inicirao i reali-zirao povjesničar umjetnosti i likovni kritičar Vladimir Crnković.

„Senečića dugo pratim“, piše Crnković u katalogu izložbe, „a interes za njegovo slikar-stvo pretvorio se u oduševljenje, zagovaranje,

istinsku podršku – i to kako zbog autorove au-tentične i iskonske duhovitosti, sklonosti ko-mici i ironiji, tako i briljantne tehnike te ne-prijeporne slikarske virtuoznosti.“ Senečić je diplomirao na Likovnoj akademiji u Zagrebu, a potom je četiri godine proveo na postdiplom-skom studiju u Majstorskoj radionici Krste He-gedušića. Među njegovim brojnim izložbama ističe se nastup na prestižnom Salonu nacija u Parizu 1984. gdje je za slike na staklu dobio *Grand Prix*.

Upravo slike na staklu predstavljaju veći dio od 55 izložena rada. Crnković ističe da je slikar baš u tim djelima ostvario svoja najma-štovitija i najosobnija rješenja te da se Senečić